

נאמר של נייר

תרבות הקיבוץ כמיפלת מתורגמת לאנגלית * הפרטיזן שהפך לפוליטרוק וגמר כגרפומן * הפישפשים שנותרו אחרי צייד הפרפרים * המאבק באקולוגיה של בן מפקד הפלמ"ח

תולעי תרבות

קיבוץ נדבות

אחרי שהתעשייה והכלכלה של התנועה הקיבוצית הצטרפו לתעשייה ולכלכלה של ישראל, והחלו להשקיע את ממונם בבורסה ובגניירות ערך, ככל שאר הקפיטליסטים, הרי טוב יהיה אם התרבות הקיבוצית תלך גם היא בעקבות התעשייה המממנת אותה ותצטרף אל התרבות הישראלית.

תירגום התרבות הישראלית ללועזית מתנהל היום בשני מישורים עיקריים. האחד באמצעות המחלקה לקשרי-תרבות של משרד החינוך, המפרסמת בכתבי-ידע אריאל חומר בעל נטייה מימסדית, והשני באמצעות יצירות העומדות בזכות עצמן, שיש להן ביקוש בחוצלארץ על בסיס כלי-במיסגרת עצמאית זו מצויות יציר

חנה ארנדט חברת קיבוץ נידוירוק

רות של יהודה עמיחי, עמוס עוז, יצחק כהנר, ואחרים. המתורגמות ל לשונות זרות.

אלא שאלה אינם מספקים את הצרכים המגלומאניים של כמה מעסקי-התרבות של התנועה הקיבוצית, אשר ייסדו לפני כמה שנים כתביעת קיקיוני באנגלית, הרי גושא כותרת רבת-מיניטין שדמותה גילת יונת 12 ו-13 של כתביעת קיבוץ מאונגר לז זה, יש בכוחם להעיד על רפיסות הדיעה של עורכיה, ועל עודף הממק שהי תנועה הקיבוצית מרעיפה עליהם.

המהדורה האנגלית של שדמות (12) נפץ תחה במאמר אפולוגטי הממשיך את לבטי המצפון, ההרג וההתחסדות של בני-הקיבוץ בוצים במתכונת שיח לוחמים, תוך קביעה שהעולם הזה הוא "שבווען זבל". מאמר הפתיחה הוא מאמרו של אחד רוברט גולדי; מרכזו, ישראל ושנות השישים. המאמר מאוכר את ביקורו של הרברט מרבוזה בישראל של ראשית שנות ה-70. בועז עברון, חבר קיבוץ תל-אביב, שם הוא עובד בפאלחה של ידיעות אחרונות, מציג את עמדותיו על הכיבוש

הישראלי והשלכותיו על המוסר הציבורי הישראלי. ש. יזהר, חבר קיבוץ רחובות, מפרסם רשימה בדבר האווירות. משורר התנועה הקיבוצית הנודע, שיימור גלין, מפרסם שיר זיכרו של מלך רביץ, משורר נודע מקיבוץ קנדה, ושיר ליהודה עמיחי, חבר קיבוץ ירושלים, ולעוד משוררים של התנועה הקיבוצית העומית. רשימה על התנועה החדשה הנה ארנדט, הידועה בקיבוץ היהודי בארצות-הברית כמי שדיעותיה אינן מקובלות, וזכה לאימוץ בשדמות באמצעות התירגום האנגלו-רססי של הקיבוץ. גרין רעין, חבר קיבוץ מרכז מפלגת העבודה, מפרסם רשימה תחת הכותרת, "מדברים על בחירות", את החוברת נועל, "שיח לוחמים" זוטא, בין מרסין הסקוטי מ-קיבוץ נוה-אור ומקסי הירושלמי מ-קבוצת עין-גב.

חברת 13 של שדמות באנגלית אינה נפלת ברדידוה מחוברת 12. אבישי גרוסמן, שהוא חבר קיבוץ ממש (עין שמר), תורם מסה אינטלקטואלית בשם מונולוג של מזכיר, שבה הוא מנסה לחשוף מעולמו של מזכיר קיבוץ. מורה ה-ספרות ישראל אלירן, חבר קיבוץ ירושלים, מפרסם את מחזהו כנפיים — חנה טנש, שנכשל על קרשי הבמה (לעומת מחזה אחר בשם קול קרא והלכתי, שהי עליה בהצלחה תיאטרונית רבה יותר ועסק בדמותה של חנה טנש). כמו כן מתפרסם שיר של המשוררת הנודעת של התנועה הקיבוצית, א. מ. סולז'ן, בית-כנסת ב-קליפורניה. רשימה מרתקת היא הרשימה יהדות בקיבוץ: דו"ח מיוחד, שהיתה מעלה מן הסתם פריחה על עורם של מיסדי הקיבוץ, שנמלטו מאותו הווי דתי שרשימה זו עושה לשם השרשתו.

שדמות בגירסה האנגלית שלו נקרא כמו פרופקט של כלום, שאינו מיועד לאיש, שכל מטרתו היא לספק מידע על דברים בלתי מעניינים לאנשים שדברים אלה אינם מעניינים אותם. שדמות אינו מגיע לרמת השיעמום המינימאלי, אך תה קבעו ביטאוני הסוכנות היהודית למיניהם. חוברת זו מעוררת תחושה של הפריכת רעיון הקיבוץ לקיבוץ-נדבות אידיאלי לוגי של אנשים מרוקנים מתוכן. זה עוד כתביעת שאיש אינו נוקט לה, מלבד האלמונים אשר ממלאים את עמודיו מטעם התנועה הקיבוצית, אשר אינה יודעת כנראה כיצד לפזר את ממונה.

שירה

אלטע זאכן

בחיי כל ספרות ותרבות מצויות פיגורי רות המסוגלות לצוף במשך שנות דור על בועות הקצף שהן עצמן הפיקו. כו היא דמותו של אבא קובנר, שהיה פריזון גיבור והפך פוליטרוק של חטיבת גבעתי במילחמת השחרור, ואף כתב רוי מן תיעוד על מאבקה של חטיבת זו במלחמה — פנים אל פנים.

בחדוש שעבר פירסם קובנר מחברת שירים נוספת, הפעם תחת הכותרת אל. כו כבר בשיר הפתיחה בולט לעין, כי כל קשר בין קובנר לשירה הוא מיקרי בהחלט. שיר כמו: "...מבימים בחלון ואומרי

רים: גשם! / מבימים בחלון ואומרים: גשם? / החשבים מיקדם ואומרים: הכא! / איש בא כגשם" מעיד על עוני בכישרון. מדור הכנות היחיד במחברת שירים זו נחבא בשיר אל זקנים וזקנות בחוצות ירושלים. שם כותב קובנר על עצמו: "לא נביא מנעוריו; קצה העת בידו, ואלהים ברכו; ותצלח דרכו; ועשה מעות אחר מעות." שירתו של קובנר היא

אבא קובנר להפריס פרוסה

שירה הבולטת בשימונה ובשיעמום ש היא משרה על המעיין בה, שירה שמי-חברה לא בורך בכישרון המינימאלי ל-שירה בת-זמננו, כישרון הדייקנות. כאשר הוא כותב, "הייתי רוצה שיהיו לי המישה כיכרות לחם חי / להפריס לחמשת אלפי איש רעבים..." הרי שמוטב היה לו היה כותב: "לבצע לחמשת אלפים איש רעבים..." מכיוון ש, "להפריס פרסה" זה עניין אחר.

כאשר מבחין קובנר באינסטינקטים שלו, כי הקורא אינו חש באמינות שבי שיריו, הוא מפרסם אליהם שורות שקשה להתמודד עם תוכנן, כמו: "אך נואל הוא להעמיד פנים / שיש משהו כמו מצפון / בעולם שמחה בציקלון ב" את הפנים האלה..." קובנר מגייס במחברת זו את עברו, בחוסר אמינות שאינו נופל מזה של ההווה שלו. בפואמה אותה הוא מכנה פואמה אלטע זאכן הוא מנסה לשחרור את מסעות עמיחי באופן תתי-הכרחי, גם ומכוער, וחבל שעורכיו של קובנר לא לחשו זאת על אוזנו.

תרנום

לסקוב

אם מגיע למישור פרס על המאבק בבערות המתנהל בצה"ל, הרי שיש לה עניין לא לקרן לביטחון ישראל, אלא למשורר ישראל הר, העורך עבור קציני חינוך ראשי סידרה של ספרונים, אותם ניתן למצוא בדוכני השקים שבמחנות ה-צבא, בקווים ובעורף, וכוונתי לספריית תרמיל. במתכונת מאוד קומפקטית, של 100 עד 150 עמודי-סיפור, בריחוק הולם ובפורמאט נוה, רכשו לעצמם ספרי תר-

מיל מוניטין שאיש לא האמין בו, כאשר החלה סידרה זו את צעדיה הראשונים. לפני יותר מ-130 סיפורים.

אחד הספרים האחרונים שראו אור בי סידרה זו הוא בבחינת קלסיקה קטנה, וכוונתי לפבלין, מאת המחבר הרוסי בן המאה שעברה, ניקולאי סימיונוביץ לסקוב. פבלין הוא מיני-סיפור מוסר נוצרי, שתחושתו של חטא וחמדה מקנה גים בו. פבלין הוא צמית לשעבר שפדה את עצמו, והוא מאיים בנוקשותו על הדיירים המפגרים בתשלום שכר-דירה, בבניין שהוא משמש סוכנו. פבלין הוא מין אבטיפוס לדיוקן ספרותי, שסופרים רבים במאה הנוכחית מתמסרים לו — דיוקן האגואיט הנוקשה וישר-הדרך, אל שנוקשות זו של פבלין ניצבת בפני שבר, כשהוא נתקל ביתומה חסרת-כל ו מתחיל לגדלה. ואז, בתסיבות רומאני טיה נוסח המאה שעברה, יש מי שמאלץ אותה להינשא לפבלין, כדי שקשר הניר שואים עם מטפלה הקשיש ישמש מסוה למיזומטיה עם צעיר ממנו. סיום הסיפור אינו כמצופה. פבלין, המשיא את לייבה, רעיתו-לשעבר, לאהובה, מגלה כי היא ומאמצה סיימו את חייהם במינזורים. פבלין הנזיר לעת זיקנה, "בא להציב צלב על קברה..."

ספר פשוט ומרתק. ספר של עברית מעט ישנה, שיש בה מקסם ההרקה של הרוסית הישנה. מקומה של הקלילות אינו נפקד, יחד עם הרומנטיקה, צערי-העור לם וכל שאר המרכיבים של מסה ספרותית רוסית של המאה שעברה.

תיאטרון

אלוני

סכנה רבה טמונה בניסיונם של סופרי רים, משוררים ומחזאים לשוב אל זירת הצלחתם. סכנה זו לא ניצבה לנגד עיניו

ניסים אלוני, איפה הראש שלי"

של המחזאי ניסים אלוני, כאשר זיווג למחזהו הנגהר והמרגש הכלה וצייד ה-

* ניקולאי סימיונוביץ לסקוב — פבלין; עברית: יצחק שנהר (שנברג); ספר ריית תרמיל; 114 עמודים (כריכה רכה).